

Метою освіти стають не просто знання й уміння, а певні якості особистості, формування ключових компетенцій (компетентностей), які повинні підготувати фахівців сфери туризму до подальшої професійної діяльності. До їх числа належить: 1) *лінгвістична компетенція*, яка означає сукупність знань про систему мови, про правила функціонування одиниць мови, а також здатність користуватися цією системою для розуміння чужих думок і висловлювання власних думок в усній і письмовій формах у різних ситуаціях спілкування; 2) *комунікативна компетенція* означає знання способів формулювання думок за допомогою мови, що забезпечують можливість організувати і здійснити мовну дію (реалізувати комунікативний намір) і вміння користуватися такими способами у процесі сприйняття і використання мови в усній і письмовій формах у різних ситуаціях спілкування; 3) *соціокультурна компетенція* означає знання студентами національно-культурних особливостей соціальної і мовної поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії і культури країни, здатність користуватися такими знаннями в процесі спілкування; 4) *стратегічна (компенсаторна) компетенція*, яка є комбінацією інтелектуальних прийомів і зусиль, способів для пошуку виходу зі скрутного становища, коли студент не має у своєму розпорядженні необхідних мовних засобів і шукає їм заміну.

Список використаних джерел

1. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навчальний посібник / М. П. Мальська, В. В. Худо. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
2. Новиков В. С. Инновации в туризме / В. С. Новиков. – М : Академия, 2007. – 208 с.
3. Сокол Т. Г. Основы туризмознания: Навч. посіб./Т. Г. Сокол – К., 1999. – С 67.

UDC378:373.3.011.3-051(439)"18/19"

PAPP KLAUDIA
CSÓÓRI ZSÓFIA (CHOVRIY SOFIYA)
Munkácsi Állami Egyetem

AZ ELEMI ISKOLAI TANÍTÓKÉPZÉS A XIX. SZÁZAD VÉGI ÉS XX. SZÁZAD ELEI MAGYARORSZÁGON – A TANTERVEK TÜKRÉBEN

A magyarországi tanítóképzés jelentős örökséget halmozott fel a kiegyezést követő évtizedekben. Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter 1868. évi XXXVIII. törvénye megteremtette az intézményes tanítóképzés alapjait Magyarországon.

A törvények mellett alapvető fontosságú a tantervi szabályozás problematikája is. A kiegyezés utáni korszakban több tanterv kiadásra került.

1869-ben jelent meg az első miniszteri tanterv az állami elemi iskolai tanítóképzők számára és nyolc évig volt érvényben [1.].

A második tanterv 1877 – 1882-ig volt érvényben. A tanterv változatlanul meghagyta az előző dokumentum vezérelveit. Ugyanakkor megadta minden tantárgy tanításának célját. Nem változott jelentős mértékben a heti óraszám: 96. Heti órák száma az első osztályban 31, a második osztályban 32, a harmadik osztályban 33. Ebből a neveléstani tárgyra és tanítási gyakorlatra jutott 13 óra, nyelvi- és történeti tárgyra 27 óra, mennyiségtani- és természettudományi tárgyra 21 óra, művészeti tárgyra és a testgyakorlásra 29 óra, hit- és erkölcsstan 6 óra [2, 517. o.].

A férfi és a női tanítóképző tanterve csak a testgyakorlásban tér el [2, 514-516. o.]. Új tárgyként jelenik meg a háziipar, amit a nőknél a női kézimunka helyettesít. A háziipari foglalkozásokra és a női kézimunkára a tanterv külön szabott meg heti órakeretet: I., II., III. osztály heti 2 óra [2, 516-517. o.].

A neveléstani tárgyakra az összóraszámából 13 óra jutott, ami megegyezett az 1869. évi Tanterv által meghatározott heti órateranggal, azonban a tanításban megfigyelhető a fokozatosság elve. Első osztályban az embertan (test- és lélektan), másodikban erre épül a nevelés- és tanítástan, valamint egyes tantárgypedagógiai ismeretek, harmadikban a neveléstörténet és az iskolaszervezet tanítására került sor. A gyakorlati képzésben is megfigyelhető a fokozatosság elve (gyakorlóiskolai hospitálás, gyakorlati tanítás stb.) [2, 501-504. o.].

A többi tárgyak tanításában is erőteljesebben érvényesül a fokozatosság elve.

A második tantervvel egy időben (ugyancsak 1877-ben) jelent meg az állami elemi és polgári- iskolai tanító- és tanítónő-képezdek igazgatásáról szóló szabályrendelet (a VKM 1877. évi 10998. sz. rendelete), mely részletesen szabályozta az iskolaév beosztását, a növendékek vizsgáztatásának rendjét, a tanárok óraszámát, a tanári testület összetételét, az igazgatótanács jogait és kötelességeit [2, 529-545. o.].

A tanítóképzés idejének három esztendőről négyre való bővítését Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter 1881. évi 655. [3, 946-950. o.] és 15369. [4, 82. o.] sz. rendelete határozta meg. Egyidőben megjelentek az új tantervek is. Az 1881. évi 20364. sz. miniszteri rendeletével a tanítónőképzők [5.], majd az 1882. évi 3998. sz. miniszteri rendeletével a tanítóképzők számára [6.]. Mindkét tanterv az 1877. évi közös tanterv átdolgozása.

A gazdasági (háztartás, szőlőművelés, borászat, kertészet) gyakorlatokra [6, 11-12. o.] és a házi ipari foglalkozásokra [6, 14. o.] az 1882. évi tanterv nem szabott meg külön heti órakeretet, óraszámuk a tanári testület határozatától függött, az évszakok valamint az időjárás határozta meg időpontjukat.

Az említett tantervek szerkezeti felépítése: vezérelvek, tanterv, általános óraterv. E tantervek elválasztották az egységes tanító- és tanítónőképzést.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1911. évi június hó 30-án kelt 78000. sz. rendeletével kibocsátotta az új Tantervet és Tantervi Utasításokat az állami elemi iskolai tanító- és tanítónőképző intézetek számára [7.]. Az 1911-es tanterv szerkezeti felépítése eltért az 1881. és 1882. évi tantervektől, mivel nem tartalmazott vezérelveket s így nem fogalmazta meg a képzés általános célját. E tanterv szerkezeti felépítése: tanterv, általános óraterv, tantervi utasítások.

Az 1881. és az 1882. évi tantervekhez viszonyítva a heti óraszámok (1881: $27 + 27 + 28 + 28 = 110$; 1882: $27 + 27 + 27 + 26 = 107$) lényegesen növekedtek 36 / 36 órára a képző minden osztályában.

A tanító- és tanítónőképző-intézetek számára kiadott 1911. évi Tanterv által meghatározott óraszámai között eltérés csak az ének-zenénél és a kézimunkánál mutatkozik.

Egyértelmű, hogy egyetlen tanterv nem képes megoldani az összes strukturális problémát, de megjegyezhető, hogy az 1881-es és 1882-es, illetve az 1911-es elemi iskolai tanító- és tanítónőképezdei tantervek alapvetően befolyásolták a magyar tanítóképzés szervezeti kereteit.

Felhasznált irodalom

1. A tanítóképezde szervezete az 1868-ki XXXVIII. t. cz. értelmében. – Buda : A Magyar Kir. Egyetem Nyomdája, 1870. – 28. o.
2. Magyarországi Rendeleték Tára. Tizenegyedik folyam. 1877. Hivatalos kiadás. – Budapest : A Pesti Könyvnyomda-Részvény-Társaság tulajdona, 1877. – 900. o.
3. Magyarországi Rendeleték Tára. Tizenötödik folyam. 1881. Kiadja a M. Kir. Belügyministerium. I-III. füzet. – Budapest : Ifj. Nágel Ottó bizománya. Nyomatott a «Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság»-nál, 1881. – 1164. o.
4. Szakál János. A magyar tanítóképzés története / János Szakál. – Budapest : Hollóssy János Könyvnyomtató, 1934. – 147. o.
5. A m. kir. állami elemi tanítónőképezdek tanterve. Kiadatott a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minister 1881. évi augusztus hó 26-án, 20364. sz. a. kelt rendeletéből. – Budapest : Nyomatott a Magyar Királyi Egyetemi Könyvnyomdában, 1888. – 15. o.
6. A magyar királyi állami elemi tanítóképezdek tanterve. Kiadatott a vallás- és közoktatás m. kir. minister 1882-ik évi február hó 6-án 3998. sz. a. kelt rendeletéből. – Budapest : Nyomatott a Magyar Királyi Egyetemi Könyvnyomdában, 1890. – 15. o.
7. Tanterv és Tantervi Utasítások az állami elemi iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. Kiadatott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1911. évi június hó 30-án, 78000. sz. a. kelt rendeletével. – Budapest : M. Kir. Tudományegyetemi Nyomda, 1911. – 172. o.

УДК 159.9: 373

ПАСЬКО К. М.
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Україна

КОЛЬОРОТЕРАПІЯ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Вітчизняна освітня система, вбираючи сучасні європейські тенденції, впроваджує ряд інновацій від зміни правил, залучення нових технік до роботи вчителя, до серйозних змін самої освітньої галузі.

Так, в сучасній педагогіці активно використовуються методи арт-педагогіки, арт-терапії з різними категоріями дітей. Одним із напрямків арт-терапії є терапія кольором.

Психологи виявили, що існує певна залежність емоційних реакцій людини і кольору. Безперечно, реакції і паттерни щодо кольору є різними і індивідуальними. Звернувши увагу на те, якому кольору віддає перевагу та чи інша людина, можна виявити сфери психологічного дисбалансу.

В даний час хромотерапія або кольоротерапія як вид психологічної допомоги стає все більш популярним і вже посідає гідне місце в напрямку арт-терапії. Терапевти використовують метод кольоротерапії як інструмент для відновлення фізичного, емоційного та психічного балансу, в різних терапевтичних прийомах. При цьому кольоротерапія може вдало використовуватись не лише психологами, але і педагогами в їх професійній діяльності.

З точки зору фізіології і медицини особливе біологічне значення мають окремі кольори сонячного спектру. За даними Є. Рабкіна, всі кольори поділяються на дві

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>